

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини № 2

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з науково-педагогічної роботи
проф. М.Р.Гжегоцький

“ ” 2019 р.

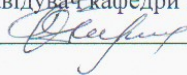

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

раціональне харчування та дієтотерапія (дисципліна за вибором)

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 222 «Медицина»
факультет медичний № 2, курс III

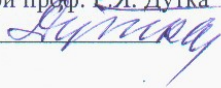
Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
пропедевтики внутрішньої
медицини № 2
Протокол № 256
від “03” 09 2019 р.
Завідувач кафедри проф. О.Г. Яворський

Затверджено
профільною методичною комісією
з терапевтичних дисциплін
Протокол № 1
від “12” 09 2019 р.
Голова профільної методичної комісії проф.
О.М. Радченко

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
пропедевтики внутрішньої
медицини № 1
Протокол № 1
від “30” 08 2019 р.
Завідувач кафедри проф. Р.Я. Дутка

2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «**Раціональне харчування та дієтотерапія**» (дисципліна за вибором) підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина», факультет медичний № 2, курс III складена ас. Кривко О.Ю., канд. мед. наук, доц. Ющик Л.В., канд. мед. наук, доц. Новосад А.Б., канд. мед. наук, доц. Буфан М.М.

**Зміни та доповнення до Робочої програми навчальної дисципліни
«раціональне харчування та дієтотерапія (дисципліна за вибором)»
на 2019-2020 н.р.**

№№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата і № протоколу засідання кафедри	Примітки
1.	Зміни не вносились.		
2.	Останні зміни вносились в лютому 2019 р. у зв'язку з уніфікацією робочої з кафедрою пропедевтики внутрішньої медицини № 1	12.02.2019 р., № 247	Затверджено профільною методичною комісією з терапевтичних дисциплін Протокол № 4 від 21.02.2019 р.

Завідувач кафедри пропедевтики
внутрішньої медицини № 2, професор

Яворський О.Г.

Завідувач кафедри пропедевтики
внутрішньої медицини № 1, професор

Дутка Р.Я.

ВСТУП

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Проблема стану здоров'я населення має прямий взаємозв'язок із харчуванням. Із погрішностями у харчуванні пов'язані порушення діяльності таких систем як, травна, серцево-судинна, сечовидільна тощо. Їжа це носій і джерело величезної кількості біологічно та фармакологічно активних речовин, потужний лікувальний та оздоровчий фактор. Ідеальним вважають харчування, яке забезпечує надходження поживних речовин до організму в кількостях, що відповідають його витратам.

Робоча програма з дисципліни «Раціональне харчування та дієтотерапія» складена відповідно до освітньо-кваліфікаційних характеристик (ОКХ) та освітньо-професійних програм (ОПП) підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» кваліфікації «лікар» за спеціальностями 7.110101 «Лікувальна справа», 7.110104 «Педіатрія», 7.110105 «Медико-профілактична справа» за навчальним планом, затвердженим МОЗ України від 24.03.2015 р.

На виконання Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII, наказу МОН України № 47 від 26.01.2015 р. «Про особливості формування навчальних планів у 2015/2016 навчальному році», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04.02.2015 р., за № 132/26577, листів МОН України від 20.01.2015 р. № 1/9-19 «Щодо організації атестації здобувачів вищої освіти та організації освітнього процесу», № І/9-126 від 13.03.2015 р. «Щодо особливостей організації освітнього процесу та формування навчальних планів у 2015/2016 навчальному році», листів МОЗ України № 08.01-47/8986 від 24.03.2015 р. та № 08.01-47/9435 від 26.03.2015 р. «Про затвердження скорегованих навчальних планів до дипломної підготовки фахівців галузей знань 1201 «Медицина» та 1202 «Фармація».

**1. Опис навчального плану з дисципліни
«Раціональне харчування та дієтотерапія»(дисципліна за вибором)
для студентів медичного факультету №2 та №1 за спеціальністю
7.110101 «лікувальна справа», 7.110104 «педіатрія», кваліфікація лікар**

Раціональне харчування та дієтотерапія вивчається студентами третього курсу під час п'ятого навчального семестру. Для цього предмету загалом передбачено 60 академічних годин, що згідно норм МОЗ України відповідає 2 кредитам, які розділяються наступним чином:

Семестр	Кредити/ години	Лекції	Практичні заняття	СРС	Вид контролю
III	2/60	0	20	40	залік

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «раціональне харчування та дієтотерапія» є комплекс теоретичних та практичних питань, спрямованих на засвоєння студентом основних принципів лікувального та профілактичного харчування.

Метою викладання навчальної дисципліни «раціональне харчування та дієтотерапія» є сформуванню у студентів вміння і навички з організації системи харчування здорової та хворої людини на різних вікових етапах шляхом застосування сучасних наукових положень нутріціології та з організації харчування в лікувально-профілактичних, оздоровчих і навчальних установах, а також методів профілактики за допомогою спеціально підібраної дієти.

Основними завданнями вивчення дисципліни «раціональне харчування та дієтотерапія» є :

- Вміти розробляти практичні рекомендації щодо організації раціонального харчування різних груп населення.

–

Оволодіти методикою проведення просвітницької та консультативної роботи серед населення з питань первинної та вторинної аліментарної профілактики захворювань.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті вищої освіти).

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

загальні:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність працювати в команді.
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність до оволодіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця середньої ланки та принципами фахової субординації під час догляду за хворими терапевтичного профілю та під час виконання сестринських маніпуляцій.
- Здатність до оволодіння навичками організації режиму і догляду за хворими з різними захворюваннями терапевтичного профілю, виконувати необхідні медсестринські маніпуляції.

спеціальні:

- Готовність організувати та контролювати оздоровче харчування відпочивальників в умовах курорту.
- Володіти інформаційною базою щодо наукових поглядів про роль макро- та мікронутрієнтів у харчуванні людини, принципи їх збалансованості.
- Проводити дієтологічну характеристику продуктів харчування, оцінювати їх білковий та жировий склад, збалансованість та поєднання нутрієнтів.
- Вміти давати рекомендації з оздоровчого харчування.
- Здатність корегувати раціони харчування людей різних вікових і професійних груп з урахуванням чинників ризику виникнення різних захворювань на основі сучасних принципів оздоровчого харчування.
- Здатність визначати нові види функціональних продуктів.
- Мати практичні навички застосування оздоровчих продуктів харчування в профілактичних і лікувальних цілях для оптимізації харчування туристів у санаторно-курортних комплексах.
- Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1	2	3	4	5	6
<i>Загальні компетентності</i>					
КЗ.1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Знати способи аналізу, синтезу та подальшого сучасного навчання.	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти придбати сучасні знання.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей. Взаємодія в колективі.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань
КЗ.2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.				
КЗ.3	Здатність застосовувати	Мати спеціалізовані	Вміти розв'язувати	Зрозуміле і недвозначне	Відповідати за прийняття рішень у

	знання у практичних ситуаціях.	концептуальні знання, набуті у процесі навчання.	складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефахівців.	складних умовах
K3.4	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності.	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
K3.5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	Знати види та способи адаптації, принципи дії в новій ситуації.	Вміти застосувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення результату.	Нести відповідальність своєчасне використання методів саморегуляції
K3.6	Здатність приймати обґрунтовані рішення	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи	Вміти приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективною командної роботи.	Вміти приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективною командної роботи.	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації.
K3.7	Здатність працювати в команді.	способи комунікативної поведінки.			
K3.8	Навички міжособистісної взаємодії.				
K3.9	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	Мати досконалі знання державної мови	Вміти застосовувати знання державної мови, як усно так і письмово	Використовувати державну мову при підготовці документів.	Нести відповідальність за вільне володіння державною мовою, за розвиток професійних знань.
K3.11	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Мати глибокі знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності.	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.
K3.12	Визначеність і наполегливість	Знати обов'язки та шляхи	Вміти визначити мету та	Встановлювати міжособистісні	Відповідати за якісне

	щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.	виконання поставлених завдань.	завдання бути наполегливим та сумлінним при виконання обов'язків.	зв'язки для ефективного виконання завдань та обов'язків.	виконання поставлених завдань.
КЗ.13	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	Знати свої соціальні та громадські права та обов'язки.	Формувати свою громадянську свідомість, вміння діяти відповідно до неї.	Здатність донести свою громадську та соціальну позицію.	Відповідати за свою громадянську позицію та діяльність.
КЗ.15	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).				
Спеціальні компетентності					
КФ.1	Навички опитування пацієнта.	Знати особливості розпитування хворих в умовах терапевтичного відділення стаціонару з метою призначення лікувального харчування.	Вміти призначити тип лікувальної дієти в умовах терапевтичного відділення стаціонару	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у спілкуванні з пацієнтами та їх родичами.	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації. Дотримуватись принципів медичної деонтології. Відповідати за використання результатів співбесіди з пацієнтом за стандартною схемою розпитування хворого.
КФ.10	Здатність до проведення лікувально-профілактичних бесід. Надання кваліфікованої рекомендації щодо харчування	Знати принципи проведення науково-просвітницької роботи в умовах стаціонару	Вміти проводити науково-просвітницьку роботу в умовах терапевтичного стаціонару.	Здатність проводити науково-просвітницьку роботу в умовах терапевтичного стаціонару.	Нести відповідальність за ефективність призначеного лікувального харчування в умовах терапевтичного стаціонару
КФ.13	Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.	Знати принципи оцінки стану здоров'я пацієнта, принципи формування груп пацієнтів, що підлягають лікувальному харчуванню в умовах терапевтичного відділення	Вміти здійснювати профілактичні заходи, в умовах закладу охорони здоров'я, його терапевтичного відділення на підставі даних про стан здоров'я пацієнта, організація допомоги	Здатність ефективно донести до пацієнтів та їх родичів основи: <ul style="list-style-type: none"> • організації раціонального харчування, безпечних соціально-побутових умов; • режиму праці та відпочинку. 	Нести відповідальність за призначення лікувального та профілактичного харчування

		стаціонару	населенню, щодо: • організації раціонального харчування; • режиму праці та відпочинку; • первинної та вторинної профілактики захворювань;		
КФ.14	Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб.	Знати основні заходи для запобігання розповсюдження інфекційних хвороб в умовах закладу охорони здоров'я, його терапевтичного відділення	Вміти планувати заходи для запобігання розповсюдження інфекційних хвороб в умовах закладу охорони здоров'я, його терапевтичного відділення, використовувати існуючі профілактичні та протиепідемічні методи.	Встановлювати зв'язки в команді для проведення ефективних первинні протиепідемічні заходів в осередку інфекційної хвороби.	Нести відповідальність за вибір та тактику проведення санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів
КФ.17	Здатність до ведення медичної документації	Знати основні види медичної документації щодо пацієнта та контингенту населення (карта амбулаторного/стаціонарного хворого, історія хвороби, санаторно-курортна карта, офіційні облікові документи медичних лікувально-профілактичних закладів)	Вміти заповнювати і вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення, використовуючи стандартну технологію, на підставі нормативних документів.	Встановлювати міжособистісні зв'язки для ефективного ведення медичної документації	Відповідати за якісне виконання заповнення і ведення медичної документації.

Знати: Організацію раціонального харчування, основні функції їжі, правила оздоровчого та лікувального харчування, основні принципи збалансованого харчування, харчові отруєння, пов'язані з недоброякісною їжею, харчування здорової людини на різних вікових етапах.

Вміти: Організувати лікувальне харчування, вміти розробляти практичні рекомендації щодо раціонального харчування різних груп населення, оволодіти методикою проведення

просвітницької та консультативної роботи серед населення з питань первинної та вторинної аліментарної профілактики захворювань.

Тривалість практичного заняття — 2 год.

Практичні заняття проходять на базі кафедри пропедевтики внутрішньої медицини № 2 та терапевтичних відділень і складаються з 3 структурних частин:

- 1) засвоєння теоретичної частини теми;
- 2) демонстрація викладачем призначення відповідних дієт у терапевтичному відділенні стаціонару;
- 3) контроль засвоєння матеріалу.

Самостійна робота студентів складається з передаудиторної та позааудиторної підготовки студентів з теоретичних питань раціонального харчування пацієнтів терапевтичного відділення стаціонару, з метою призначення лікувальних дієт. Пропагування гігієнічних знань серед населення в галузі раціонального харчування. Ефективність її забезпечується викладачами кафедри пропедевтики внутрішньої медицини № 2 та №1.

Поточна навчальна діяльність студента контролюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей. Застосовуються наступні засоби контролю рівня підготовки студентів:

- структуровані письмові роботи;
- ситуаційні завдання;
- усна доповідь.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою та виставляється за багатобальною шкалою як середня арифметична оцінка засвоєння матеріалу кожного заняття і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

3. Програма навчальної дисципліни «Раціональне харчування та дієтотерапія»

Тема 1. Мета та завдання фізіології раціонального харчування. Фізіологічні норми. Поняття про дієтотерапію. Поняття дієтичних столів. Годування тяжкохворих.

Тема 2. Характеристика спеціальних дієт. Дієтичне харчування при порушенні обміну речовин. Цукровий діабет I,II типу.

Тема 3. Раціональне харчування різних вікових груп. Харчування дітей, підлітків, осіб похилого віку. Раціон вагітних та годуючих матерів.

Тема 4. Сучасні проблеми харчування. Харчові отруєння та їх профілактика. Перша допомога при харчових отруєннях.

Тема 5. Основні поняття збалансованого харчування. Білковий, ліпідний та вуглеводний обмін. Роль вітамінів макро- та мікроелементів в життєдіяльності організму.

Тема 6. Поняття про вегетаріанство, голодування, сиродіння та роздільне харчування. Небезпека та наслідки для здоров'я.

Тема 7. Розлад харчової поведінки. Нервова анорексія. Дефіцит нутрієнтів. Поняття про надвагу та ожиріння. Метаболічний синдром.

Тема 8. Дієтотерапія при захворюваннях шкіри. Особливості раціону при алергічних дерматитах, захворюваннях шкіри та додатків, інфекційного та неінфекційного походження.

Тема 9. Дієтотерапія при захворюваннях шлунково-травного тракту, печінки, підшлункової залози.

Тема 10. Дієтотерапія при захворюваннях серцево-судинної та сечовидільної систем.

4. Структура навчальної дисципліни

Тема	Практичні заняття	СРС
Тема 1. Мета та завдання фізіології раціонального харчування. Фізіологічні норми. Поняття про дієтотерапію. Поняття дієтичних столів. Годування тяжкохворих.	2	4
Тема 2. Характеристика спеціальних дієт. Дієтичне харчування при порушенні обміну речовин. Цукровий діабет I,II типу.	2	4
Тема 3. Раціональне харчування різних вікових груп. Харчування дітей, підлітків, осіб похилого віку. Раціон вагітних та годуючих матерів.	2	4
Тема 4. Сучасні проблеми харчування. Харчові отруєння та їх профілактика. Перша допомога при харчових отруєннях.	2	4
Тема 5. Основні поняття збалансованого харчування. Білковий, ліпідний та вуглеводний обмін. Роль вітамінів макро- та мікроелементів в життєдіяльності організму.	2	4
Тема 6. Поняття про вегетаріанство, голодування, сиродіння та роздільне харчування. Небезпека та наслідки для здоров'я.	2	4
Тема 7. Розлад харчової поведінки. Нервова анорексія. Дефіцит нутрієнтів. Поняття про надвагу та ожиріння. Метаболічний синдром.	2	4
Тема 8. Дієтотерапія при захворюваннях шкіри. Особливості раціону при алергічних дерматитах, захворюваннях шкіри та додатків інфекційного та неінфекційного походження.	2	4
Тема 9. Дієтотерапія при захворюваннях шлунково-травного тракту, печінки, підшлункової залози.	2	4
Тема 10. Дієтотерапія при захворюваннях серцево-судинної та сечовидільної систем.	2	4
Разом	20	40

5. Самостійна робота

Основними видами самостійної роботи студентів є:

- Передаудиторна підготовка до практичних занять;
- Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять.
- Підготовка студентів з теоретичних питань щодо необхідності призначення лікувальних дієт.
- Практика студентів у терапевтичних відділеннях стаціонару з метою відпрацювання практичних навиків призначення лікувального харчування.

- Виконання індивідуальної роботи.

Тематичний план самостійної роботи з дисципліни «Раціональне харчування та дієтотерапія»

№	Тема	Кількість годин
1	Значення правильного харчування для збереження здоров'я людини	2
2	Парентеральне та зондове харчування	2
3	Роль фізичного навантаження у комплексному підході зменшення ваги	2
4	Лікувальне харчування при ендокринних захворюваннях	2
5	Віддалені наслідки ожиріння	2
6	Раціональне харчування спортсменів	2
7	Будова та функції фізіологічних систем, пов'язаних із харчуванням	2
8	Лікувальне та профілактичне харчування	2
9	Роль води у харчуванні	2
10	Спеціальні дієти	2
11	Профілактичне харчування населення в умовах радіоактивного забруднення	2
12	Сучасні проблеми харчування. Токсикоінфекції	2
13	Особливості харчування дітей шкільного віку	2
14	Особливості харчування дітей першого року життя	2
15	Харчові отруєння немікробної природи	2
16	Лікувальне харчування при захворюваннях органів дихання	2
17	Лікувальне харчування при захворюваннях кісткової-суглобової системи	2
18	Лікувальне та профілактичне харчування при захворюваннях крові	2
19	Лікувальне харчування при туберкульозі	2
20	Лікувальне харчування післяопераційних хворих	2
	РАЗОМ	40

1. Методи навчання

Використовуються наступні методи навчання:

- **Словесні** - розповідь, бесіда, пояснення, інструктаж.
- **Наочні методи** – ілюстрація, демонстрація.
- **Навчальна робота під керівництвом викладача** — самостійна робота. До неї належить написання рефератів, самостійних письмових робіт, контрольних робіт.
- У навчальний процес впроваджуються нові методичні прийоми з урахуванням сучасних досягнень педагогічної науки, якісних змін контингенту студентів, а також з метою оптимізації роботи як з обдарованими, так і з невстигаючими студентами. Індивідуалізована та методично поглиблена робота з обдарованими та невстигаючими студентами. Обдаровані студенти за бажанням займаються у студентському науковому гуртку, де поглиблено вивчають теми, які їх цікавлять. Для невстигаючих студентів організовані консультації. При оцінюванні поточної успішності на практичному занятті поряд з усним контролем використовується письмовий контроль у вигляді письмової відповіді на уніфіковані запитання.

- Широко використовуються інтерактивні та проблемно-орієнтовані методи навчання, що дозволяє реалізувати компетентісний підхід до підготовки фахівців та сприяє формуванню професійно підготовленої особистості.
- Під час проведення практичних занять використовуються інтерактивні методи навчання. Зокрема, для відпрацювання професійних вмінь та навичок залучаються клінічні задачі, кейс-метод, метод клінічних ігор, мозкового штурму, тощо. В рамках позааудиторної підготовки студентів використовують науково-дослідницькі методи, на кафедрі працює предметний науковий гурток, студентам пропонується реалізувати міждисциплінарні проекти в рамках їх науково-дослідницької діяльності та доповісти результати на науково-практичних конференціях різного рівня.
- Таким чином, організація навчального процесу на кафедрі використовує методи, що найбільше відповідають особистісно-орієнтованій моделі навчання.

7. Методи контролю.

Методи і форми контролю та оцінювання успішності студентів з дисципліни здійснюються відповідно до вимог програми та Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу, затвердженої МОЗ України (лист МОЗ України № 08.01-47/10395 від 15.04.2014).

При оцінюванні знань студентів перевага надається стандартизованим методам контролю: тестування (усне, письмове, комп'ютерне), структуровані письмові роботи.

Види контролю (поточний).

Форма підсумкового контролю відповідно до навчального плану - залік.

Критерії оцінювання:

контрольні заходи включають поточний контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять визначена робочою навчальною програмою дисципліни.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент отримує оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими і включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей на кожному практичному занятті. Для контролю застосовуються наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, структуровані письмові роботи.

Оцінювання поточної навчальної діяльності.

Поточне оцінювання студентів з відповідних тем проводиться за 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу.

Оцінка «відмінно» виставляється у випадку, коли студент знає зміст заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами: дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей.

Оцінка «добре» виставляється за умови, коли студент знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоч на додаткові питання студент відповідає без помилок, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка «задовільно» ставиться студентові на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і вміння студента не відповідають вимогам «задовільної» оцінки.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 120 балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$\text{Бали} = (\text{СА} \times 120) / 5$$

4- бальна шкала	200-бальна шкала
5	200
4.97	199
4.92	197
4.9	196
4.87	195
4.85	194
4.82	193
4.8	192
4.77	191
4.75	190
4.72	189
4.7	188
4.67	187
4.65	186
4.62	185
4.6	184
4.57	183
4.52	181
4.5	180
4.47	179

4- бальна шкала	200-бальна шкала
4.45	178
4.42	177
4.4	176
4.37	175
4.35	174
4.32	173
4.3	172
4.27	171
4.24	170
4.22	169
4.19	168
4.17	167
4.14	166
4.12	165
4.09	164
4.07	163
4.04	162
4.02	161
3.99	160
3.97	159
3.94	158
3.94	158
3,37	135
3,35	134
3,32	133
3,3	132
3,27	131
3,25	130
3,22	129
3,2	128
3,17	127
3,15	126
3,12	125
3,1	124
3,07	123
3,02	121
3	120
Менше 3	Недостатньо

4- бальна шкала	200-бальна шкала
3.92	157
3.89	156
3.87	155
3.84	154
3.82	153
3.79	152
3.77	151
3.74	150
3.72	149
3.7	148
3.67	147
3.65	146
3.62	145
3.57	143
3.55	142
3.52	141
3.5	140
3.47	139
3.45	138
3.42	137
3.4	136

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при поточному контролі.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни і в терміни, встановлені робочим навчальним планом.

Семестровий залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни виключно на підставі результатів виконання ним усіх видів навчальних робіт, передбачених робочою навчальною програмою. Семестровий залік виставляється за результатами поточного контролю.

Оцінка за залік базується на результатах поточної навчальної діяльності та обчислюється в балах, відповідно до таблиці 1.

Оцінка з дисципліни базується на результатах поточної навчальної діяльності та виражається за двобальною шкалою «зараховано» або «не зараховано». Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність бал не менше 60% від максимальної суми балів з дисципліни (120 балів).

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні. Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

Рекомендована література
Базова

1. Значення раціонального харчування для підтримки здоров'я молоді / О. В. Кузьмінська, М. С. Червона. – К. : Державний інститут проблем сім'ї та молоді, Український ін-т соціальних досліджень, 2004. –
2. Здоров'я і здоровий спосіб життя: Навчально-виховний курс / Упоряд. О. М. Затворна, М. А. Кичан. – Березне, 2004.
3. Ванханен В.В. Нутріціологія : Підручник / В.В. Ванханен, В.Д. Ванханен, В.І. Ципріян. - [Електронний ресурс]. - Донецьк: Донеччина, 2001. - 474 с.
4. Карпенко П.О. Основи раціонального і лікувального харчування : [навч. посіб.] / П.О. Карпенко, С.М. Пересічна, І.М. Грищенко [та ін.]; за заг. ред. П.О. Карпенка. - К. : КНТЕУ, 2011. -504 с.
5. Нутріціологія: навч. посібник/ Н.В. Дуденко [та ін.]; під заг. ред.. Н.В. Дуденко.– Х.: Світ Книг, 2013. – 560 с. 19.
6. Олексієнко Я. І. Харчування та його вплив на здоров'я людини: навчально-методичний посібник / Я. І. Олексієнко, В. А. Шахматов, О. П. Верещагіна. - [Електронний ресурс]. -Черкаси: ПП Чабаненко Ю. А., 2014. – 42